

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๑๑๑๓/๖๕๒๖

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ✓
รหัสเรื่อง : ส22017 ส๑๑.
รับที่ : ๑17170/59 ส. 1 ส. ๑๑๑
วันที่ : 01 พ.ย. 59 เวลา : 15:00

9444
วันที่ 1 พ.ย. 59
เวลา 15:15 น.

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

เรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (Economic Committee: EC) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทึกการบรรยายเรียนนายกรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๑๑๓/๖๕๒๖ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๙

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เสนอเรื่อง ผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (Economic Committee: EC) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ ต่อนายกรัฐมนตรี และต่อมานายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้สำนักงานฯ นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย นั้น

สำนักงานฯ ใคร่ขอเสนอเรื่องดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๒. เรื่องเดิม

๒.๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการติดตาม และเข้าร่วมการประชุมในคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (Economic Committee: EC) และการปฏิรูปโครงสร้าง (APEC Structural Reform) เพื่อติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำรายงานเศรษฐกิจเอเปคประจำปี รายงานความก้าวหน้าโครงการภายใต้การดำเนินงานด้านการปฏิรูปโครงสร้าง โดยประสานร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ ทำหน้าที่ดูแลกรอบแผนงานของ EC และการมีส่วนร่วมของประเทศไทย

๒.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๘ รับทราบผลการประชุมรัฐมนตรีเอเปคด้านการปฏิรูปโครงสร้าง ครั้งที่ ๒ (The Second APEC Structural Reform Ministerial Meeting: APEC SRMM) และผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (EC) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ และการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนวาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda for Structural Reform: RAASR) สำหรับปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓ รวมทั้งการสร้างขีดความสามารถในเวทีเอเปคและเป้าหมายการใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือเอเปคของประเทศไทยโดยยึดเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นกรอบในการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ และจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาของประเทศไทย

๒.๓ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ รับทราบรายงานผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละเศรษฐกิจ (Individual Action Plans: IAPs) ภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda for Structural Reform: RAASR) สำหรับปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓

๓. เหตุผลความจำเป็น

๓.๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปคได้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมมากขึ้นโดยลำดับในหลายด้าน อาทิ ๑) ความร่วมมือระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกเพื่อผลักดันให้เกิดการยกระดับมาตรฐานด้านกฎระเบียบและการบังคับใช้เพื่อส่งเสริมการแข่งขันในตลาดและการพัฒนานวัตกรรม ๒) การผลักดันให้ภาครัฐเกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใสมากขึ้น รวมทั้งการลดปัญหาคอรัปชั่น ๓) การบังคับใช้กฎระเบียบทางการค้าให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพ เอื้ออำนวยให้การดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนมีความง่ายและคล่องตัว (Ease of Doing Business: EoDB) ๔) การศึกษาถึงแนวทางและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (Micro, Small and Medium Enterprises: MSMEs) สามารถดำเนินธุรกิจได้ในบรรยากาศที่มีการแข่งขันและมีระดับมาตรฐานในด้านต่าง ๆ ที่สูงขึ้น และ ๕) การสร้างความพร้อมเพื่อการปฏิรูปและการพัฒนาภาคบริการ ซึ่งล่าสุดการดำเนินการภายใต้คณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (EC) ได้เน้นย้ำถึงความสำคัญในประเด็นนี้เพื่อสนับสนุนการพัฒนาให้มีความยั่งยืนและทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาภาคบริการให้แข็งแกร่งนอกจากเป็นการสร้างรายได้ใหม่เพิ่มขึ้นแล้ว ยังช่วยสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพของภาคการผลิตและการดำเนินชีวิตของประชาชน

๓.๒ เพื่อเสนอผลการหารือเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางและจุดเน้นสำหรับการปฏิรูปโครงสร้างของประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ ต่อไปภายใต้กรอบแนวทางการปฏิรูปโครงสร้างของเอเปคภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda for Structural Reform: RAASR) สำหรับปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจำเป็นต้องเสนอเรื่องดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบในโอกาสแรก เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยรับทราบผลการประชุมที่สำคัญ และพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. สาระสำคัญ

คณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (EC) จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ โดยรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางปัทมา เอียรวิชญ์สกุล) ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าคณะผู้แทนไทยในการประชุม พร้อมด้วยผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศเข้าร่วมประชุม ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ กรุงลิมา สาธารณรัฐเปรู สรุปผลการประชุม ดังนี้

๕.๑ การหารือระดับนโยบาย

๕.๑.๑ การหารือเกี่ยวกับความแตกต่างด้านกฎระเบียบและความร่วมมือด้านกฎระเบียบและการค้า (Regulatory Heterogeneity, Regulatory Cooperation and Trade)

ซึ่งนำเสนอโดยผู้แทนจาก European University Institute องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) และหน่วยงานสนับสนุนนโยบายของเอเปค (PSU)

นาย Hoekman ผู้แทน European University Institute กล่าวว่าในยุคความผันผวนของเศรษฐกิจโลกและกระแสต่อต้านโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ห่วงโซ่มูลค่าโลกและการลดอุปสรรคทางการค้าได้รับความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่รัฐจะต้องใช้แนวทางการทำงานแบบบูรณาการเพื่อให้มั่นใจว่ากฎระเบียบภายในประเทศสามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของตนและส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ข้อตกลงทางการค้าสามารถนำมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังได้เสนอให้เปลี่ยนจากการให้ความสำคัญกับ 'การเข้าถึงตลาด' ไปสู่การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน และส่งเสริมความโปร่งใสทางการค้ามากกว่าการเจรจาการค้าแบบดั้งเดิม

นาย Nordas จาก OECD กล่าวว่าความแตกต่างด้านกฎระเบียบของแต่ละเขตเศรษฐกิจส่งผลให้เกิดต้นทุนทางการค้าเพิ่มขึ้น และการส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศอาจช่วยลดความแตกต่างด้านกฎระเบียบได้ แต่ไม่สามารถกำจัดได้อย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้สถานการณ์แวดล้อมของแต่ละเขตเศรษฐกิจทำให้ต้องมีกฎระเบียบเฉพาะประเทศ

นาย Pasadilla จากหน่วยงานสนับสนุนนโยบายของเอเปค (PSU) ได้รายงานเกี่ยวกับกรณีศึกษาที่ปรากฏในร่างรายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปค (AEPR) ๓ เรื่อง ได้แก่ เรื่องตลาดค้าปลีกไฟฟ้าในนิวซีแลนด์ บริการทางการเงินในประเทศญี่ปุ่น และการทดสอบและรับรองการบริการในไต้หวัน (อีกสองกรณีศึกษายกได้ AEPR ได้แก่ การค้าปลีกในประเทศจีนและการขนส่งทางอากาศในประเทศอินโดนีเซีย) ก็ได้รับการพิจารณาระหว่างการประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการเศรษฐกิจและการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยการค้าการลงทุน (Committee on Trade and Investment: CTI) โดยที่ประชุมได้เสนอความเป็นไปได้ในการหารือเกี่ยวกับประเด็นความเชื่อมโยงด้านการค้าและกฎระเบียบในการประชุมร่วมระหว่าง EC และ CTI ในครั้งต่อไป

๕.๑.๒ การหารือเรื่องการส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชนและความโปร่งใสในกระบวนการจัดทำนโยบาย

การหารือเรื่องนี้จัดขึ้นโดยกลุ่มเสริมสร้างความเข้มแข็งโครงสร้างด้านเศรษฐกิจและกฎหมาย (Strengthening Economic and Legal Infrastructure: SELI) และกลุ่มธรรมาภิบาลภาครัฐ (Public Sector Governance: PSG) ซึ่งฮ่องกงและไต้หวันเป็นผู้ประสานงานหลักตามลำดับ โดยมีผู้เข้าร่วมอภิปรายจาก OECD คณะกรรมการกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ (United Nations Commission on International Trade Law: UNCITRAL) และ ที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) ตลอดจนสมาชิกเอเปคที่ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหัวข้อดังกล่าว โดยมีข้อสรุปประเด็นสำคัญจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของสมาชิกเอเปคในหัวข้อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และความโปร่งใส คือ ๑) ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งในช่วงแรกและช่วงท้ายของกระบวนการกำหนดนโยบาย ๒) บทบาทของคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านกฎระเบียบในการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐมีความสำคัญ ๓) คนรุ่นใหม่มีความคาดหวังในการมีส่วนร่วมในกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและความพร้อมใช้ของข้อมูลมากขึ้น ๔) การเห็นคุณค่าของการติดต่อแบบซึ่งหน้ากับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนออนไลน์ และ ๕)

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนระดับประเทศ โดยมีประเด็นอภิปราย ดังนี้

นาย Malyshev จาก OECD ได้แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับการทำงานของ OECD ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งให้ความสำคัญกับ ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ การสื่อสาร การให้คำปรึกษา และการมีส่วนร่วม โดยชี้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้ต้องได้รับการฝึกปฏิบัติ และเป็นส่วนหนึ่งของความตั้งใจของรัฐบาล เนื่องจากหากมีการปรับใช้อย่างกว้างขวางไม่เพียงแต่จะก่อให้เกิดความไว้วางใจในรัฐบาล แต่ยังส่งผลต่อเศรษฐกิจในทางบวก โดยผลการศึกษาของ OECD ชี้ให้เห็นว่าหากการมีส่วนร่วมได้รับการส่งเสริมและปกป้องโดยกฎหมายจะส่งผลเชิงบวกต่อประเทศโดยรวม ทั้งยังตั้งข้อสังเกตว่าการสื่อสารที่แม่นยำมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะในยุคที่มีภาวะข้อมูลท่วมท้น (Information overload)

นาย Lee จาก UNCITRAL ได้สรุปเกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรฐานกฎหมายสากลระหว่างประเทศซึ่งจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากประชาชนและความโปร่งใส เช่น อนุญาโตตุลาการ จัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ และหลักประกันทางธุรกิจ โดยได้เสนอความช่วยเหลือในการเสริมสร้างศักยภาพประเทศที่มีความสนใจในเครื่องมือเหล่านี้

นาย Giocoechea จาก HCCH ได้บรรยายถึงภาพรวมของการทำงานของที่ประชุมแห่งกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (HCCH) และชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์จากกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและความโปร่งใส

๕.๒ การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda for Structural Reform: RAASR)

ออสเตรเลียรายงานผลการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการที่สิงคโปร์ช่วงเดือนมิถุนายน ซึ่งจัดขึ้นเพื่อช่วยให้สมาชิกจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละเขตเศรษฐกิจ (Individual Action Plans: IAPs) ภายใต้ RAASR ซึ่งให้ความสำคัญกับ ๑) ตลาดที่เปิดกว้าง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีการแข่งขัน ๒) การที่ทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในตลาดมากขึ้น รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และขนาดเล็ก สตรี เยาวชน แรงงานสูงวัย และผู้พิการ และ ๓) นโยบายทางสังคมเพื่อความยั่งยืนที่ส่งเสริมวัตถุประสงค์ในสองข้อแรก รวมทั้งเพิ่มศักยภาพของระบบเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวกลับเข้าสู่สภาวะปกติ โดยมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ โดยมีเขตเศรษฐกิจจำนวน ๑๕ เขตเศรษฐกิจเข้าร่วม ออสเตรเลียได้แจ้งที่ประชุมว่าการจัดทำ IAPs ควรมีความสอดคล้องกับงบประมาณย่อยซึ่งสนับสนุนโครงการภายใต้ RAASR (RAASR sub-fund) เนื่องจากงบประมาณดังกล่าวจะถูกจัดสรรให้โครงการที่ได้ระบุไว้ใน IAPs เท่านั้น

ที่ประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจได้รับทราบข้อเสนอที่ให้แต่ละเขตเศรษฐกิจประเมินเกี่ยวกับอุปสรรคด้านการแข่งขันทางการค้าภายในประเทศ นอกจากนี้หน่วยงานสนับสนุนนโยบายของเอเปค (PSU) ได้รายงานเกี่ยวกับข้อเสนอเกี่ยวกับตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ๑๗ ตัวชี้วัด จากองค์การระหว่างประเทศอื่นซึ่งสามารถนำมาใช้เพื่อติดตามความคืบหน้าของเอเปคในการดำเนินงานภายใต้ RAASR ทั้งนี้เกณฑ์การเลือกตัวชี้วัดดังกล่าวคือความสมดุลระหว่างตัวชี้วัดที่มีความครอบคลุมและตัวชี้วัดที่มีความสัมพันธ์กันสูง PSU

๕.๓ ดำเนินงานเรื่องความยากง่ายในการประกอบธุรกิจ (Ease of Doing Business: EoDB)

PSU รายงานการประเมินการทำงานภายใต้แผนการดำเนินงานเรื่องความยากง่ายในการประกอบธุรกิจในระยะแรก (EoDB Phase I) ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๘ ซึ่งพบว่าตัวชี้วัดทั้งห้าด้าน (การเริ่มต้นธุรกิจ การขออนุญาตก่อสร้าง การค้าข้ามพรมแดน การขอรับสินเชื่อ และการบังคับให้เป็นไปตามสัญญาและข้อตกลง) ปรับตัวดีขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ ๑๔.๖ ซึ่งน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ ๒๕ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าบางตัวชี้วัดมีการปรับตัวดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (เช่น การเริ่มต้นธุรกิจ) ในขณะที่บางตัวชี้วัดยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก (เช่น การบังคับให้เป็นไปตามสัญญาและข้อตกลง) PSU ยังได้ชี้ให้เห็นว่าในแผนการดำเนินงานเรื่องความยากง่ายในการประกอบธุรกิจในระยะที่สอง (EoDB Phase II) ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๑ จะมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมและองค์ประกอบของบางตัวชี้วัดซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเป้าหมาย

๕.๔ แนวปฏิบัติที่ดีด้านกฎระเบียบ (Good Regulatory Practice: GRP)

เม็กซิโกรายงานผลการจัดประชุมแนวปฏิบัติที่ดีด้านกฎระเบียบครั้งที่ ๙ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๘ – ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ ณ กรุงลิมา โดยได้รับการตอบรับเข้าร่วมจากวิทยากรระดับสูงและผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนมาก และ EC จะเป็นเจ้าภาพในการจัดการประชุม GRP ประจำปี สลับกับคณะกรรมการด้านมาตรฐานและการรับรอง (SCSC) ภายใต้ CTI ทั้งนี้ที่ประชุมได้ย้่าถึงประเด็นสำคัญในการขับเคลื่อน GRP ได้แก่ ความมุ่งมั่นทางการเมือง (Political Commitment) การมีหน่วยงานกำกับดูแลกฎระเบียบที่มีอำนาจและเป็นอิสระ กระบวนการประเมินผลกระทบด้านกฎระเบียบ (Regulatory Impact Assessment: RIA) ที่เข้มแข็ง และแนวทางการให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ สหรัฐอเมริกาได้รายงานการศึกษาพื้นฐานเรื่อง GRP สำหรับปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๙ (GRP Baseline Study) ซึ่งแสดงให้เห็นความก้าวหน้าอย่างมีนัยสำคัญของเศรษฐกิจเอเปค อย่างไรก็ตามความโปร่งใสและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนยังคงเป็นประเด็นท้าทาย สหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนให้ติดตามการศึกษาพื้นฐานเรื่อง GRP อย่างต่อเนื่อง และนาย Malyshev จาก OECD ได้รายงานเกี่ยวกับการทำงานของ OECD ในการสนับสนุน GRP และการทบทวนผลการดำเนินงานด้าน GRP อย่างต่อเนื่องในเศรษฐกิจเอเปค โดย OECD ยังให้ความสำคัญกับสถาบันที่สนับสนุน GRP และได้ทำการศึกษการเชื่อมโยงระหว่างพฤติกรรมศาสตร์และการออกแบบกฎระเบียบ การดำเนินงานและการบังคับใช้อีกด้วย

๕.๕ การปฏิรูปโครงสร้างและการบริการ (Structural Reform and Service)

ที่ประชุมพิจารณาร่างรายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปค ปี ๒๕๕๙ เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างกับภาคบริการ โดยออสเตรเลีย ซึ่งเป็นผู้จัดทำหลักของรายงานแจ้งที่ประชุมว่าสามารถให้ความคิดเห็นต่อร่างดังกล่าวได้ก่อนวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๙ โดยร่างรายงานที่ได้รับการแก้ไขจะเวียนให้สมาชิกพิจารณาในเดือนตุลาคม และจะเสนอให้ EC รับรองประมาณเดือนตุลาคม จากนั้นจึงจะเสนอให้ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสเอเปคครั้งสุดท้าย (Concluding Senior Officials' Meeting: CSOM) รับรอง ก่อนเสนอให้ที่ประชุมรัฐมนตรีเอเปครับทราบในเดือนพฤศจิกายน และจะมีการเผยแพร่รายงานดังกล่าวบนเว็บไซต์เอเปคต่อไป นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเห็นว่าการหารือระหว่าง EC กับ CTI เรื่องการค้าบริการถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี โดยรายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปค ปี ๒๕๕๙ เกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างกับภาคบริการ และร่างแผนการดำเนินงานเอเปคเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันการค้าบริการ (APEC Services Competitiveness Roadmap) จะเป็นประโยชน์และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

๕.๖ การปฏิรูปโครงสร้างและนวัตกรรม (Structural Reform and Innovation)

การสัมมนาเรื่องกับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap: MIT) ซึ่งจัดโดย PSU เป็นครั้งที่สามได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องกับดักรายได้ปานกลางจากมุมมองของเขตเศรษฐกิจในลาตินอเมริกา ทั้งนี้ ผู้อภิปราย ๔ คน จากธนาคารโลก Inter-American Development Bank คณะกรรมการเศรษฐกิจของสหประชาชาติสำหรับลาตินอเมริกาและแคริบเบียน และมหาวิทยาลัย Universidad del Pacifico เล็งเห็นผลกระทบที่เศรษฐกิจลาตินอเมริกาจะได้รับจากความผันผวนของราคาสินค้าโภคภัณฑ์และการเปลี่ยนแปลงของประเทศคู่ค้าที่สำคัญ การขยายตัวของ GDP ต่อหัวของประชากรในปีที่ผ่านมายังไม่ดีนัก และนโยบายกีดกันทางการค้ายังคงสูงกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ตลอดจนยังมีช่องว่างระหว่างเมืองกับชนบทอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม เปรูเป็นประเทศที่ขยายตัวได้ดีเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในภูมิภาค ผู้อภิปรายชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการปฏิรูปโครงสร้างและการผลิตสินค้าให้มีความหลากหลายเพื่อปรับปรุงแนวโน้มการเติบโตของภูมิภาคนี้ รวมทั้งเงินได้นำเสนอเกี่ยวกับความสำคัญของนวัตกรรมในการหลีกเลี่ยงกับดักรายได้ปานกลาง ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรมผู้ประกอบการ การสร้างเวทีการมีส่วนร่วมของประชาชนและการอำนวยความสะดวกการเข้าถึงแหล่งเงินทุนเป็นเรื่องที่สำคัญ

๕.๗ เครื่องมือสำหรับการปฏิรูปโครงสร้าง (Tools for Structural Reform)

เปรูได้นำเสนอผลการจัดสัมมนาโดยกลุ่มนโยบายการแข่งขันและกฎหมาย (Competition Policy and Law Group: CPLG) เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านมาตรการลดหย่อนผ่อนโทษ (Leniency Program) เพื่อปราบปรามพฤติกรรมผูกขาดและการกีดกันการแข่งขันทางการค้า การสัมมนาได้มุ่งเสริมสร้างความสามารถของสมาชิกเอเปคในการประยุกต์ใช้ Leniency Program ให้เหมาะสม และเล็งเห็นถึงความจำเป็นของการระบุแรงจูงใจที่ถูกต้องเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของการดำเนินการมาตรการดังกล่าว

สหรัฐอเมริการายงานผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องธุรกรรมการเงินในห่วงโซ่อุปทานและหลักประกันทางธุรกิจ (Supply Chain Finance and Secured Transactions) ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกเอเปคสามารถนำไปปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอำนวยความสะดวกเรื่องธุรกรรมการเงินในห่วงโซ่อุปทานเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมและรายย่อย (MSMEs) กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินงานเรื่องความยากง่ายในการประกอบธุรกิจในระยะที่สอง (EoDB Phase II) ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๑ ภายใต้ตัวชี้วัดการขอรับสินเชื่อ

๕.๘ กลุ่มธรรมาภิบาลภาครัฐ (Public Sector Governance: PSG)

กลุ่ม PSG ซึ่งมีผู้ประสานงานหลักคือได้หวันได้หาหรือถึงประเด็นที่กลุ่มให้ความสำคัญ ๓ ประเด็นหลัก ได้แก่ ความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (Open Government) การพัฒนาคุณภาพของบริการสาธารณะ และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยในปัจจุบันเป็นยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างมาก ทางกลุ่มจึงสนใจในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการอำนวยความสะดวก ณ จุดเดียว ในลักษณะ One - stop Service โดยภาครัฐกิจและประชาชนสามารถเข้าถึงบริการผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ทันที ซึ่งช่วยให้กระบวนการทำงานของภาครัฐมีความคล่องตัว และโปร่งใส ยกย่องการให้บริการของภาครัฐ และยังส่งผลดีต่อการดำเนินการเกี่ยวกับ EoDB ดังนั้นทางกลุ่มจึงเห็นชอบที่จะดำเนินงานโดยการจัดสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ และการอภิปรายในประเด็นข้างต้น และจะมีการทำโครงการเฉพาะที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาธรรมาภิบาลในภาครัฐต่อไป ทั้งนี้ ประเทศไทยได้รับการเสนอให้พิจารณาเป็นผู้ประสานงานหลักในกลุ่ม PSG ในปี ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๕.๙ การวิเคราะห์ทิศทางและแนวโน้มเศรษฐกิจของกลุ่มเอเปค

PSU นำเสนอเกี่ยวกับสถานะเศรษฐกิจของกลุ่มเอเปค โดยมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสินค้าในภูมิภาคส่วนใหญ่อยู่ในภาวะชะงักงันหรือลดลง ในขณะที่การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (FDI) ยังคงมีเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มการเติบโตในระยะยาว ผลกระทบจาก BREXIT ยังสามารถจัดการได้ในระยะสั้น แต่ความไม่แน่นอนในระยะยาวที่เกิดขึ้นโดย BREXIT อาจส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเอเปคได้ การปฏิรูปโครงสร้างจึงเป็นเรื่องสำคัญและเงื่อนไขการเมืองต้องเอื้อให้มีการปฏิรูปโครงสร้างอีกด้วย อย่างไรก็ตามการปฏิรูปโครงสร้างที่ประสบความสำเร็จอาจต้องใช้เวลา

๕.๑๐ โครงการที่ดำเนินการภายใต้ EC

ที่ประชุมรับรองข้อเสนอของออสเตรเลียที่ให้ปรับเปลี่ยนชื่อบริษัทประมาณย่อยสำหรับยุทธศาสตร์การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจใหม่ (APEC New Strategy for Structural Reform: ANSSR sub-fund) เป็น RAASR sub-fund เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบแนวทางการปฏิรูปโครงสร้างของเอเปคภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (Renewed APEC Agenda for Structural Reform: RAASR) สำหรับปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓ โดยให้ความสำคัญกับโครงการที่ส่งเสริมการปฏิรูปโครงสร้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคบริการ งบประมาณดังกล่าวจะถูกจัดสรรให้โครงการที่สมัครขอรับทุนสนับสนุนจากเอเปคในครั้งแรก (Session I) ของปี ๒๕๖๐ ต่อไป

รัสเซียได้เสนอโครงการที่ดำเนินการโดยไม่ขอรับงบประมาณจากเอเปคในเรื่องการจัดทำแบบสำรวจเกี่ยวกับกฎระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐในเอเปค ซึ่งมีทั้งสมาชิกที่ให้การสนับสนุนและสมาชิกที่เห็นว่าอาจมีความซ้ำซ้อนกับการดำเนินงานของธนาคารโลกซึ่งได้จัดทำแบบสำรวจดังกล่าวอยู่แล้ว ประธานจึงได้เสนอให้มีการหารือในรายละเอียดต่อไป นอกจากนี้ญี่ปุ่นได้เสนอโครงการแบบจำลองทางเศรษฐกิจของประเทศที่อุดมด้วยทรัพยากร (Growth Model in Resources Economies) ซึ่งมีหลายเขตเศรษฐกิจได้ให้ความสนใจและตั้งคำถามเกี่ยวกับการให้คำจำกัดความที่ชัดเจน ซึ่งญี่ปุ่นจะได้จัดทำโครงการมาเสนอให้สมาชิกพิจารณาก่อนการประชุม EC ครั้งต่อไป

ที่ประชุมรับทราบความสำเร็จของการจัดโครงการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อลดช่องว่างทางเพศด้านการศึกษามานการปฏิรูปโครงสร้างที่ดำเนินการโดยซีลี และโครงการพัฒนาศักยภาพในการอำนวยความสะดวกในการพัฒนาเว็บไซต์ให้ข้อมูลด้านกฎระเบียบ ณ จุดเดียว ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเอเปค

๕.๑๑ รายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปค ปี ๒๕๖๐

เปรูได้เสนอหัวข้อรายงานนโยบายเศรษฐกิจเอเปคปี ๒๕๖๐ เรื่องการปฏิรูปโครงสร้างและการพัฒนาทุนมนุษย์ ซึ่งเวียดนามแสดงความสนใจที่ร่วมกับเปรูในการจัดทำรายงานดังกล่าว และเสนอให้มุ่งเน้นประเด็นการเติบโตแบบมีส่วนร่วม (Inclusive Growth) ด้วย ที่ประชุมโดยรวมเห็นชอบในหัวข้อนี้ แต่จะมีการหารือก่อนจะสรุปหัวข้อและรับรองโดย EC ภายในเดือนตุลาคมต่อไป โดยประธาน EC ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับคณะทำงานสาขาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRDWG) โดยการจัดการประชุมเกี่ยวกับการปฏิรูปโครงสร้างและการพัฒนาทุนมนุษย์ระหว่าง HRDWG กับ EC ซึ่งจัดขึ้นก่อนหน้าการประชุม EC ถือเป็นโอกาสอันดีที่สมาชิกได้หารือและเตรียมการในหัวข้อดังกล่าว

๖. ความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๖.๑ สาขาและประเด็นปฏิรูปโครงสร้างที่เห็นควรให้ดำเนินการขับเคลื่อนต่อไป ภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (RAASR) สำหรับปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓ คือ

๖.๑.๑ การปฏิรูปภาครัฐสู่การใช้ดิจิทัลอย่างทั่วถึง ให้เป็นระบบและมีเครือข่ายความเชื่อมโยงข้อมูลและกิจกรรมของรัฐในการให้บริการภาคประชาชนที่ดำเนินงานโดยหน่วยงานภาครัฐได้อย่างจริงจัง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสของการให้บริการของภาครัฐ และสนับสนุนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของไทย รวมทั้งช่วยให้การตรวจสอบและการลดปัญหาคอร์รัปชันสัมฤทธิ์ผลได้มากขึ้น ทั้งนี้ควรกำหนดให้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการปฏิรูประบบราชการที่ต้องเร่งขับเคลื่อนให้เกิดผลในทางปฏิบัติตั้งแต่ในช่วงของ ๑-๒ ปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิรูปภาครัฐในส่วนอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาข้าราชการ การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบให้เหมาะสม และการแยกแยะบทบาทของภาครัฐที่ชัดเจนระหว่างการให้บริการและการกำกับดูแล

๖.๑.๒ การปฏิรูปด้านกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนการแข่งขันในตลาด การคุ้มครองผู้บริโภค และความง่ายและคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเอื้อต่อการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาและการพัฒนานวัตกรรม อาทิ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า ระบบการคุ้มครองผู้บริโภคที่มีบูรณาการและประสิทธิภาพในการบังคับใช้ และมาตรการทางภาษีและการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงของการขับเคลื่อนโดยสภาปฏิรูปประเทศและหน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมทั้งการเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีในการกำหนดกฎระเบียบของเอเปค ปี ๒๕๕๙ (APEC Good Regulatory Practice Conference: GRP) เรื่องการสนับสนุนระดับสูงเพื่อการปฏิรูป การส่งเสริมความร่วมมือด้านการบังคับใช้กฎหมายระหว่างประเทศ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

๖.๑.๓ การพัฒนาระบบและกระบวนการวิเคราะห์และประเมินผลกระทบทางกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA) ต่อเนื่องในปี ๒๕๕๙ จากการดำเนินการร่วมกันของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและกระทรวงยุติธรรมในปี ๒๕๕๘ โดยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการจาก APEC ประกอบด้วย การจัดทำร่างคู่มือการประเมินผลกระทบของกฎหมายและการจัดทำนโยบายสาธารณะ ซึ่งรวมถึง RIA guideline และการสร้างองค์ความรู้ในเรื่อง Regulatory Compliance Cost Measurement Framework; Public Consultation Guideline และ Corruption Impact Assessment Guidelines การจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อขับเคลื่อน RIA guideline และหลักสูตรการฝึกอบรมให้เป็นนักฝึกอบรม RIA แก่หน่วยงานนำร่อง รวมทั้งการดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินการปรับปรุงกฎหมายและการจัดทำนโยบายสาธารณะให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ผลกระทบของการออกกฎหมายหรือการตรวจสอบความจำเป็นของการออกกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment: RIA)

๖.๑.๔ การกำหนดกลุ่มเป้าหมายภาคบริการเพื่อการพัฒนาและปฏิรูปภาคบริการ ให้สามารถจัดลำดับความสำคัญและขั้นตอนการปฏิรูปโครงสร้างและภาคบริการ เพื่อให้มีความพร้อมต่อการเปิดเสรีด้านการค้าการลงทุนภายในปี ๒๕๖๓ ตามลักษณะความพร้อมในการแข่งขัน ความอ่อนไหวต่อการเปิดเสรี การเชื่อมโยงเข้ากับธุรกิจขนาดใหญ่และห่วงโซ่มูลค่าของโลก และอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี รวมถึงการคำนึงถึงผลกระทบต่อกลุ่มเป้าหมายในภาคส่วนต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดการพัฒนาอย่างครอบคลุม (Inclusive growth)

๖.๑.๕ การส่งเสริมศักยภาพและโอกาสในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม และรายย่อย (MSMEs) รวมถึงการสนับสนุนกลุ่มที่มีศักยภาพในการมีส่วนร่วมในความร่วมมือในห่วงโซ่มูลค่าของโลก และควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการการดำเนินการด้านความร่วมมือในการพัฒนา MSMEs ภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีต่าง ๆ เข้าด้วยเพื่อผลักดันให้การพัฒนา MSMEs ในบริบทของการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นและข้อกำหนดของการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถสัมฤทธิ์ผลได้อย่างแท้จริง

๖.๑.๖ การพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานตามมาตรฐาน APEC การส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานฝีมือแรงงานสีเขียว (Green jobs) โดยให้ความสำคัญกับการจำแนกกลุ่มทักษะที่มีความแตกต่างในรายละเอียดของทักษะที่หลากหลายขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจแก่กลุ่มสตรี กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสอื่นๆ

๖.๒ ข้อกำหนดด้านทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และกฎระเบียบด้านการค้าดิจิทัล จะมีความสำคัญมากขึ้นตามลำดับภายใต้เงื่อนไขการส่งเสริมการแข่งขันในตลาดหน่วยงานที่รับผิดชอบจึงต้องเร่งสร้างความเข้าใจถึงมาตรฐานและกฎระเบียบที่เป็นสากลที่มีความเข้มข้นมากขึ้นตามลำดับ รวมทั้งกำหนดมาตรการและแผนงานและโครงการที่จะสนับสนุนการปรับตัวของภาคธุรกิจเอกชนโดยเฉพาะในกลุ่มที่เป็นธุรกิจรายย่อย ขนาดเล็กและขนาดกลาง

๗. ข้อเสนอของหน่วยราชการ

๗.๑ รับทราบผลการประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจเอเปค (Economic Committee: EC) ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ ตามข้อ ๕

๗.๒ เห็นชอบสาขาและประเด็นปฏิรูปโครงสร้างที่เห็นควรให้ดำเนินการขับเคลื่อนต่อไปภายใต้วาระใหม่สำหรับการปฏิรูปโครงสร้างเอเปค (RAASR) สำหรับปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓ ที่เสนอโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามข้อ ๖.๑ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการของแต่ละเศรษฐกิจ (Individual Action Plans: IAPs) ในระยะต่อไป และพิจารณาให้หน่วยงานต่าง ๆ คำนึงถึงประเด็นสำคัญใน ๖.๒ ให้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการจัดทำแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระยะต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๒๘๓๔

โทรสาร ๐ ๒๖๒๐ ๘๐๐๕

Email: sumitra@nesdb.go.th